

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rappoort

BOTANISK SERIE 1974-2

Botaniske undersøkelser i forbindelse med generalplanarbeidet i Snillfjord kommune, Sør-Trøndelag

av Simen Bretten

Universitetet i Trondheim

"Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet. Rapport. Botanisk serie" vil inneholde stoff hovedsakelig fra det fagområde og det geografiske ansvarsområde som Botanisk avdeling, DKNVS, Museet representerer.

Serien vil ofte bringe primærstoff som av ulike hensyn bør gjøres kjent så fort som mulig. I mange tilfeller vil det dreie seg om foreløpige rapporter, og materialet kan senere bli bearbeidet for videre publisering.

Oppdragsrapporter i samband med naturressurskartlegging vil utgjøre en stor del av serien. Ellers vil en finne arbeider fra systematikk, plantesosiologi, plantegeografi, vegetasjonsøkologi o.l. Foredrag, utredninger o.l. som angår avdelingens arbeidsfelt vil det også bli plass til.

Serien er ikke periodisk, og antall nummer pr. år vil variere. Serien startet i 1974, og det fins parallelt en "Arkeologisk serie" og en "Zoologisk serie".

Som språk blir norsk brukt, vanligvis også i referat og sammendrag.

For manuskriptet, illustrasjoner, referanser o.l. følges vanlige retningslinjer (jfr. Høeg, O.A. 1971. Vitenskapelig forfatterskap. Universitetsforlaget, Oslo; jfr. også retningslinjer trykt på omslagssiden på K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea). Vanligvis vil et referat (synonym: abstract) på norsk innlede hvert hefte. Dette bør ikke overskride 200 ord. Et sammendrag som er mer fyldig bør komme i tillegg.

Serien trykkes i A4-format på offset, med grønn forside. Minimum opplag er 200.

Utgiver:

Universitetet i Trondheim
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet,
Botanisk avdeling.
7000 Trondheim.

Referat.

Bretten, Simen 1974. Botaniske undersøkelser i forbindelse med generalplanarbeidet i Snillfjord kommune, Sør-Trøndelag.
K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1974 2: 1-24.

Floraen i Snillfjord omtales kort, de varmekjære arter og grana, som i Snillfjord danner sine vestligste *skoger* i denne delen av landet, trekkes spesielt fram.

Av vegetasjonen behandles havstrand, myr og fjell kun sporadisk. Skogsvegetasjonen behandles grundigere, fordi de pressede områder i Snillfjord ligger i skogregionen. Følgende skogstyper beskrives slik at også ikke-biologer skulle gjenkjenne dem: 1. Røsslyng-blokkébærfuruskog, 2. Furumyrskog, 3. Blåbærgranskog, 4. Blåbærbjørkeskog, 5. Gras- og urterik bjørkeskog, 6. Høgstaudebjørkeskog, 7. Gråorskog, 8. Almeskog. Under hver type er tatt med litt om jordsmonn og anvendelsesmuligheter.

En tilrår å holde utbygging mest mulig unna type 3, 5, 6, 7 og 8 og at utbygging fortrinsvis legges til type 1, 2 og 4. Almeskogen framheves som en særlig eksklusiv naturtype i Snillfjord.

Til slutt behandles en del spesielle lokaliteter som en bør søke å verne om. Av disse framheves to vestlige granskoger og to-tre almelier som spesielt verneverdige.

*Simen Bretten, Universitetet i Trondheim, Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet, Botanisk avdeling.
7000 Trondheim.*

Rapporten er skrevet etter oppdrag fra Snillfjord kommune formidlet gjennom naturvernkonsulent Ola Skauge. En henviser til sak 53/73, Snillfjord kommunestyre, notat ved Skauge av 24.1.1973 og brev fra fylkets utbyggingsavdeling av 14.2.1973.

Rapporten er trykt i 200 eksemplarer.

Trondheim januar 1974.

INNHOLDSFORTEGNELSE.

	side
I. INNLEDNING	3
II. MATERIALE	4
III. FLORAEN I SNILLFJORD	5
IV. VEGETASJONEN I SNILLFJORD	6
A. Havstrand	6
B. Myr	7
C. Fjell	7
D. Skog	7
1. Røsslyng-blokkebærfuruskog	7
2. Furumyrskog	8
3. Blåbærgranskog	8
4. Blåbærbjørkeskog	9
5. Gras- og urterik bjørkeskog	9
6. Høgstaudebjørkeskog	10
7. Gråorskog	10
8. Almeskog	10
V. GENERELT OM UTBYGGING	11
VI. SONEPLANOMRÅDENE	11
VII. SPESIELLE LOKALITETER	12
VIII. LITTERATUR	18
IX. FIGURER	20 - 24

I. INNLEDNING.

Biologisk medvirkning i planleggingen av framtidig bruk av våre naturressurser er i dag i ferd med å bli alment anerkjent. Før den endelige planlegging kan finne sted må det foreligge et breiest mulig grunnlagsmateriale, der opplysninger om og analyser av naturforholdene bør utgjøre en viktig del.

Etter grundige vegetasjonsundersøkelser i et område rår biologene i dag over metoder og kunnskaper til å kunne uttale seg om bl.a. følgende forhold: (jfr. Hesjedal 1972 og Moen 1972 og 1973b)

1. Fordeling og sammensetning av områdets vegetasjonstyper.
2. Jordsmonnets egenskaper i de respektive typer.
3. Antatt primærproduksjon i de forskjellige typer. (I alle fall relativt sett).
4. Beiteverdi, både aktuell og potensiell.
5. Anvendelsesmulighet for forskjellige kulturformål.
6. Sndekkets relative varighet.

I praksis vil informasjon av en så omfattende karakter bare kunne gis ved at det utarbeides vegetasjonskart med beskrivelse.

På grunnlag av de opplysninger et slikt kart gir, kan biologen, i samarbeid med andre planleggere, plukke ut områder av forskjellig kategori. En tar da også hensyn til de anerkjente prinsipper om: 1) Å opprettholde høyest mulig naturlig produksjon. 2) Å bevare størst mulig variasjonsbredde i områdets naturtyper (vegetasjonstyper).

En kan f.eks. plukke ut områder som ut fra disse vurderinger er:

- Best egnet til friarealer.
- Anvendbare til bebyggelse av ulik art.
- Egnet til planteproduksjon i forskjellige former.
- Spesielt verneverdige av ulike grunner.

Det er urealistisk å utarbeide vegetasjonskart over store områder i denne forbindelse. I de hardest pressede områder

burde det være aktuelt. For en rekke kommuners vedkommende vil dette tilsi vegetasjonskartlegging i et eller flere områder som er tenkt som soneplanområder, og mest mulig utførlig rapport for resten av området.

Snillfjord er en av de første kommuner i Sør-Trøndelag som har bevilget penger til botanisk feltarbeid i forbindelse med generalplanarbeidet.

Den økonomiske ramme for undersøkelsene tillater imidlertid ikke undersøkelser av en så omfattende art som skissert foran. Under feltarbeidet har jeg derfor lagt vekt på å rekke over størst mulig areal for å få et innblikk i variasjonsbredden i områdets vegetasjonstyper. Jeg har konsentrert undersøkelsene om skogområdene da de mest pressede områdene ligger i skogregionen. Fjellområdene har jeg overhodet ikke besøkt.

Jeg har lagt vekt på å beskrive de forskjellige skogstyper jeg har funnet på en slik måte at også ikke-biologer skal kunne kjenne igjen de respektive typer i felt. De forskjellige typers egenskaper og utnyttelsesmuligheter sett fra biologisk synspunkt er så vurdert. Intensjonen har vært at folk uten biologisk bakgrunn ved hjelp av rapporten til en viss grad skal kunne vurdere et område i biologisk sammenheng. Til slutt er en del spesielt interessante lokaliteter behandlet.

II. MATERIALE.

Rapporten bygger på egne feltundersøkelser, tilgjengelige krysslisterregistreringer, aktuell litteratur og opplysninger fra enkeltpersoner.

Krysslisterregistreringer er utført av Egil Ingvar Aune for områdene ved Klungervika og fra området mellom Berdal og Selnes. Norsk Botanisk forening, Trøndelagsavdelingen hadde ekskursjon til Melvasslia 6.6.1971, fra denne ekskursjonen foreligger en kryssliste ved Sigmund Sivertsen.

Jeg har hatt nytte av muntlige opplysninger av bl.a. Egil Ingvar Aune, Norges Landbrukshøgskole, Ås, Asbjørn Moen, DKNVS,

Museet, Trondheim, Ole Selnes, Børsa, Ola Skauge, Trondheim, Arne Skårild, Snillfjord, Philip Tallantire, Universitetet i Trondheim og herredsaagronom Venn, Snillfjord.

Den litteratur jeg har benyttet fins i litteraturlista.

Alle stedsnavn brukt i denne rapporten finnes enten på økonomisk kartverk eller på kartene i serie M 711. For alle omtalte lokaliteter er UTM-henvisninger gitt slik at de kan lokaliseres på kartene i M 711-serien.

Karplantenavn følger Lid 1963, Moser Lye 1968.

III. FLORAEN I SNILLFJORD.

Geologien i kommunen varierer sterkt. Gneisbergarter dominerer bildet. Disse er harde og forvitrer ikke lett, plantelivet i disse områdene er stort sett fattig. Det finnes imidlertid adskillige striper med kambrosiluriske bergarter. Disse er kalkholdige og forvitrer lettere. Der disse forekommer gir jordbunnen grunnlag for et rikt planteliv.

Klimaet i Snillfjord er ganske oceanisk med en årsnedbør på over 1.000 mm og det kommer målbar nedbør 175-200 dager i året. (Fægri 1960).

Det fins da også en rekke plantearter i Snillfjord som er relativt kystbundne, eks.: bregnene bjønnekam og smørtelg, krattlodnegras, loppesgarr, knappsiv, lyssiv, storfrytle, rome, pors og klokkelyng.

I en del sydvendte lier fins en del av våre varmekjære løvtrær som hassel, hengebjørk (Aune 1969) og alm. Sammen med dem en rekke varmekjære arter som f.eks.: kantkonvall, maurarve trollbær, blåsymre, våreerteknapp, lodneperikum, krattfiol, skogsvinerot, filtkongsllys, mørkkongsllys, brunrot, krossved og skogsalat.

Her fins også en del arter som krever høg sommervarme og som skyr vinterkalde områder, de er derfor hovedsakelig knyttet til lier i de indre fjordstrøk hos oss (jfr. Gjærevoll 1972). Av disse fins i Snillfjord junkerbregne, skogsvingel, skogfaks,

lundgrønaks, vårmarihand, tannrot og myske ("mosker").

Karakteristisk for noen av disse lokalitetene er at en del fjellarter som fjell-lodnebregne, svartstarr, aksfrytle, fjellsyre, fjellarve, fjellsmelle, gulsildre, raudsildre og fjellmarikåpe finnes der. Dette at fjellarter finnes i slike ller er forøvrig ikke noe ukjent fenomen i Trøndelag (jfr. Flatberg 1972).

Korallhagtorn som også må karakteriseres som en varme-kjær art, omtales fra Snillfjord av både Skogen (1968) og Aune (1969). Skogen nevner et eksemplar ved Volden dampskipskai som vistnok skulle være plantet inn fra en lokalitet på andre sida av fjorden.

Ole Selnes, Børsa har sett en hagtorn-art i de bratte skrentene i Kalvvika innenfor Hafsmoneset (MR 118,273). Det er overveiende sannsynlig at dette er samme art. Dette er i så tilfelle en av de tre kjente lokalitetene for denne arten i Trøndelag.

En del av granskogen i Snillfjord har spesiell vitenskape-
lig interesse. Grana har en østlig utbredelse i vårt land og i Snillfjord fins de vestligste kjente naturlige (ikke plantede) granskoger i denne delen av landet. Som enkelt-trær fins den også spontan lenger vest (Aune 1969, Tallantire 1972).

Grana opptrer naturlig som spredte enkelt-trær eller i små holt i bekkedaler i de fleste skogliene i den østlige halv-
delen av kommunen. På enkelte steder danner den skikkelig gran-
skog. De vestligste naturlige granskogene kommer jeg tilbake til senere.

IV. VEGETASJONEN I SNILLFJORD.

Som påpekt foran har jeg lagt hovedvekten på skogsvegeta-
sjonen. Fjellområdene er ikke undersøkt i denne forbindelse.

A.Havstrand.

Havstranda i Snillfjord er overveiende klippe- og blokk-
strand av ordinær type. Strandeng fins bare som få små

fragmenter og er sterkt kulturpåvirka.

B. Myr.

En rekke større myrkompleks i lavlandet er under grøfting/ oppdyrking og de åpne myrer jeg har sett har vært små. Det har vært fattige myrer dominert av tue- og mattevegetasjon.

Opp mot skoggrensa ved Våvatnet er det ganske mye bakke- myr av både fattig, intermediær og rik type.

I områdene Nyslettdalen-Fjelldalen (MR 20,18) er det store bakkemyrkompleks. Disse er desverre ikke nærmere undersøkt.

C. Fjell.

Aune (1969) peker på en lokalitet på østsida av Svartham- maren (NR 13,20) med innslag av krevende fjellplanter som rynke- vier, fjellarve, fjellsmelle, gulsildre, raudsildre og flekk- mure. Her fins også taggbregne og bjønnbrodd.

D. Skog.

Her er de skogstyper jeg har sett i Snillfjord forsøkt beskrevet slik at oså en ikke-botaniker skal kunne kjenne dem igjen. Beskrivelsene bygger på feltnotater. Erfaring fra vege- tasjonskartlegging har vært til uvurderlig hjelp. Beskrivelsene er laget i størst mulig samsvar med Moen (1972 og 1973a), Aune (1973) og Kielland-Lund (1973).

Skoggrensa dannes i Snillfjord av furu eller bjørk eller en blanding av disse to. Et godt eksempel på ei li der furu- skogen danner skoggrense er nordvest-hellinga av Koksteinfjel- let (MR 29,25). Ei og anna bjørk følger sjølsagt med også her. Bjørka danner skoggrensa f.eks. i Langlidalsheias SØ- helling. (NR 24,20). Skoggrensas høyde over havet varierer fra ca. 200 m i de vestlige strøk til over 500 m på gunstige steder lengst øst.

1. Røsslyng-blokkebærfuruskog. (kyst-typen). (Jfr. Bazzanio- Pinetum K-L.i Aune 1973 og Kielland-Lund 1973).

Snillfjords vanligste skogstype. Den har ofte et glissent tresjikt av furu, bjørk går også inn. Feltsjiktet domineres av

røsslyng, blåbær og kreklings, tyttebær og blokkebær inngår også. Tyttebær kan være med å dominere på tørre flekker og blokkebær på fuktigere flekker. Der skogen er glissen er innslaget av den store bregna einstape karakteristisk. Einer er også svært vanlig i denne typen.

I bunnsjiktet dominerer nesten alltid etasjemose og furumose. Torvmoser kan finnes på fuktigere steder.

Denne skogstypen finnes på skrin jord og jordsmonnet får podsol-profil.

Den er dårlig egnet til dyrking. Også i skogbrukssammenheng er det en lavproduktiv type. Det er imidlertid mye av den i Snillfjord og den kan på sine steder gi bra tømmer slik at den lokalt er viktig som tømmerkog. Beiteverdien er svært liten.

2. Furumyrskog. (Jfr. Aune 1973 og Kielland-Lund 1973).

Dette er en samlesekk for furuskog i fuktig lende. Vitenskapelig sett kan den deles i 3 enheter: ombrotrof trebevokst myr, fattig skog-krattmyr og ris-fuktbarskog (se Moen 1973). I denne sammenheng er det imidlertid mest praktisk å operere med furumyrskog.

Furumyrskogen kan minne en del om røsslyng-blokkebærfuruskog, men har innslag av en del myrarter som blåtopp, torvmyrull, molte og torvmosearter.

Denne skogstypen vokser som regel på torv. Den egner seg dårlig til jordbruksformål. Beiteverdien er liten.

3. Blåbærgranskog. (Jfr. Kielland-Lund 1973 og Moen 1973a).

De spontane granskogene jeg har undersøkt i Snillfjord hører til denne typen. Gran dominerer i tresjiktet, bjørk er også vanlig.

Feltsjiktet domineres av blåbær og smyle.

Bunnsjiktet av etasjemose, furumose og kråkefotmose. I tett skog kan feltsjiktet bli svært tynt og mosene dominerer fysiognomisk.

Granskogen fins hovedsakelig i vest-, nord- og øst-eksponerte ller på steder med bevegelig grunnvatn og relativt god beskyttelse mot vind. Svært ofte fins de som smale striper i bekkedaler.

Blåbærgranskogen er mer produktiv enn de før omtalte furuskogene, den har høgere beiteverdi, ved beiting ser den ut til å kunne forandre seg i retning av en gras og urterik type.

4. Blåbærbjørkeskog. (Jfr. Moen 1972 og 1973a og b, og Aune 1973).

Det meste av bjørkeskogen i Snillfjord hører heime her. Innslaget av furu kan være ganske stort og i de østlige deler av kommunen forekommer enkeltstående gran i denne typen.

Feltsjiktet domineres framfor alt av blåbær, flekkvis kan også bregner som fugletelg og bjønnekam dominere.

Bunnsjiktet domineres av etasjemose og furumose.

Jordsmonnet har podsol-profil.

Denne typen har mange likhetspunkter med foregående. Beiteverdien er som i blåbærgranskogen og den ser ut til å øke med tiltagende beite. (Jfr. Moen 1972 og 1973b. Opplysninger om verdi til forskjellig anvendelse er delvis tatt herfra også for andre typer). Denne typen egner seg til granplanting.

5. Gras- og urterik bjørkeskog. (Jfr. Melico-Betuletum, Aune 1973, grasrik bjørkeskog, Moen 1972 og svak høgstaudebjørk, Moen 1973a og b).

Denne bjørkeskogtypen har et frodigere felt- og bunnsjikt enn blåbærbjørkeskogen og blåbær spiller som regel en underordnet rolle.

Feltsjiktet har foruten blåbærbjørkeskogens arter markerte innslag av følgende gras og urter: gulaks, hengjeaks, sølvbunke, bleikstarr, kvitsymre, tågebær, markjordbær, sjuskjære (skogstorkenebb), skogfiol og lækjeveronika.

I bunnsjiktet kommer mer krevende arter som engmose og veikmose i tillegg til blåbærbjørkeskogens arter.

I varmere ller, gjerne på steinet mark kan hassel og osp forekomme i denne typen.

Den gras og urterike bjørkeskogen har et næringsrikt jordsmonn uten typisk podsol-profil og egner seg godt til granplanting.

Den har stor beiteverdi, og der terrenget tillater det skulle den egne seg til dyrking.

6. Høgstaudebjørkeskog. (Jfr. Moen 1972 og 1973a og b.)

Bjørkeskog der feltsjiktet har markerte innslag av arter som myskegras, tyrihjelm, skogstjerneblom og turt foruten en del av de arter som er nevnt under foregående type.

Etter det jeg har sett er denne typen sjelden i Snillfjord. Jordsmonnet er næringsrikt og har brunjordsprofil. Typen er meget godt egnet til skogplanting og dyrking. Den har meget stor beiteverdi.

7. Gråorskog. (Jfr. Aune 1973).

Dette er heller ingen vanlig skogstype i Snillfjord. Den fins som små fragment langs elva og i bekkedaler. Ofte synes den å være oppstått ved kulturpåvirkning.

Tresjiktet domineres av gråor. Undervegetasjonen er som regel frodig med arter som sølvbunke, kvitsymre, bringebar, enghumleblomst, mjødurt og hundekjeks.

Typen har næringsrikt jordsmonn og egner seg godt til såvel dyrking som skogsplanting. Beiteverdien er stor.

8. Almeskog. (Jfr. Aune 1973).

Den mest varmekjære skog i Snillfjord. Den fins som regel som små fragment på steder med gunstig lokalklima og kalkrikt jordsmonn. Oftest fins den i rasmarker under loddrette bergvegger.

Denne skogen kjennetegnes framfor alt av trærne alm og hassel. Feltsjiktet opptrer ofte flekkvis i rasmarka. Det er artsrikt og inneholder en rekke varmekjære arter som krever gode jordbunnsforhold. Vanlige arter i almeskogen i Snillfjord er: myskegras, hengjeaks, lundrapp, hundekveke, firblad, brennesle, maurarve, kvitsymre, tågebær, enghumleblomst, skogvikke, våreterknapp, stankstorkenebb, skogsvinerot, brunrot, myske og skogsalat.

Jorda i almeskogen blir naturlig nok svært steinet de fleste steder, mellom steinene er det svært god jord. Almeskogen egner seg svært godt til både dyrking og skogplanting. Beiteverdien er også høy. Terrenget den fins i hindrer som regel utnyttelse til slike formål. Det er å håpe at de små områder en har med almeskog i Snillfjord får stå urørt som et rikt og

eksklusivt innslag i kommunens naturtyper.

V. Generelt om utbygging. (boligbygging, hyttebygging, industribygging, veibygging osv.)

Når det gjelder utbygging av forskjellig slag bør en holde seg til de foran nevnte prinsipper om høg produksjon og variasjonsbredde (s.3).

Av hensyn til prinsipp 1 bør en i Snillfjord søke å unngå utbygging i følgende typer (gruppert etter økende produksjon): *gras og urterik bjørkeskog, gråorskog, høgstaudebjørkeskog* og *almeskog*. Disse typene kan fra forskjellig brukerhold fortone seg mindre produktive enn f.eks. *røsslyng-blokkebærfuruskogen*, men de er her vurdert etter totalproduksjon og produksjonsmuligheter. Det er heller ikke tvil om at disse typene ved planting av f.eks. gran (der terrenget tillater det) vil gi langt større produksjon.

Av hensyn til prinsipp 2 bør en søke å unngå utbygging i følgende typer: *gras og urterik bjørkeskog, gråorskog, blåbærgranskog, høgstaudebjørkeskog* og *almeskog*.

Ut fra disse vurderinger burde en legge mest mulig av utbyggingen i Snillfjord til *røsslyng-blokkebærfuruskogen, furumyrskogen* og *blåbærbjørkeskogen*.

Særlig *almeskogen* vil ut fra de samme vurderinger stå fram som en naturtype en må søke å verne om.

VI. SONEPLANOMRÅDENE.

Når det gjelder de vurderinger det her er snakk om har jeg innenfor de 4 soneplanområder ikke funnet ting av spesiell verdi.

For Krokstadøras vedkommende vil jeg gjøre oppmerksom på at lia NV av Krokstad for en stor del består av *gras og urterik bjørkeskog* med innslag av gran. Her fins også fragmenter av

almeskog. Det synes lite tilråddlig at en eventuell videre utbygging på Krokstadøra utenfor det nåværende soneplanområdet legges til denne lia.

Innenfor alle soneplanområdene er det betydelige jordbruksinteresser og jeg synes hensynet til disse burde telle sterkt når det gjelder utbyggingen innenfor områdene.

VII. SPESIELLE LOKALITETER.

Her er kort behandlet en del interessante lokaliteter som en bør søke å verne om.

Lokalitetene er nummerert, numrene finnes igjen på fig. 1. For hver lokalitet er angitt UTM referanse, kartbladnummer i økonomisk kartverk og flybildeserie og nummer. Noen lokaliteter er nærmere stadfestet på egne figurer (fig. 2-5). På disse er det egentlig interessante områder markert med prikking og en "bufferzone" der en må være forsiktig med inngrep er markert ved stipling. Noen av disse lokalitetene er etter min mening verneverdige etter naturvernloven.

1. Granskog i Hestfjellets vesthelling.

UTM: NR 15,23   Øk. kartv.: Ikke kartlagt.   Flyb.: 1315,D 13.

Etter det en vet (Aune, Tallantire, pers. medd. se også Moen 1971) er dette den vestligste spontane granskogen i Snillfjord. Granskogen strekker seg fra den åpne myra øst av Vollsætra og oppover lia mot Hestfjellet. Skogen er spesielt godt utviklet i nivået mellom ca. 220 og 300 m.o.h. og dekker her anslagsvis 100-150 dekar.

Det er en blåbærgranskog av rik utforming. Grana er det dominerende treslag og når en høyde av anslagsvis 16-17 m. Det fins også spredte innslag av furu, bjørk, rogn, selje og gråor. Blåbær er den dominerende art i feltsjiktet. I bunnsjiktet dominerer etasjemose, flekkvis også kråkefotmose. I de tette

partier i skogen svinner feltsjiktet inn og mose-artene dominerer bildet.

Det er hogd en del her opp gjennom tidene. Bl.a. er det hogd to små flater av ca. 1 da. størrelse hver.

Denne lokaliteten har utvilsom vitenskapelig interesse, og den synes å ha verneverdi etter naturvernloven. For å verne om den bør en ikke hogge ut verneskogen opp mot Hestfjellet. En bør heller ikke anlegge store hogstflater inntil eller i denne skogen. Det vil kunne medvære klimaendringer store nok til at granskogen destrueres.

Myra øst for Vollsætra (vest for granskogen) har også stor vitenskapelig verdi i det den har lagret opplysninger om når granskogen vandret inn i området. Den bør derfor bevares ugrøftet. Det store åpne myrpartiet er intermediær myr med matte og løsbunnsvegetasjon. I sørvest går den over i trebevokst nedbørsmyr (inkludert i furuskogen foran).

2. Kalvvika øst av Hafsmoneset.

UTM: NR 11,27   Øk. kartv.: BU 125-2   Flyb.: 1315, C 13.

Lokaliteten er ikke nærmere undersøkt, men etter opplysning fra Ole Selnes, Børsa, skal det i de bratte bergskrentene her vokse hagtorn. Det er sannsynlig at dette er korallhagtorn. (Se foran).

3. Sørvendte lier øst og vest av ytre Klungervik.

UTM: NR 15,27 og 16,27   Øk. kartv.: BV 125-1.   Flyb.: 1315, C 14

Liene er ikke nærmere undersøkt i denne forbindelse, men Aune (1969) og Moen (1971) peker på at disse liene inneholder en rekke varmekjære arter som hassel, hengebjørk, sølvasal og krossved. Noen av de ulendte liene mellom Klungervika og Hafsmoneset kan ved nærmere undersøkelser vise seg å ha fredningsverdi (jfr. Moen 1971).

4. Lia vest av Breidvikkammen. (Fig. 2).

UTM: NR 19,28 og 20,28 Øk. kartv.: BV 125-2 og 126-4.
Flyb.: 1315, C 15.

Lia ligger i en krok mellom Breidvikkammen og Seterbekken. Den stiger bratt opp fra fjorden og har både skogkledte partier og åpne urer opp til bergrota som de fleste steder ligger på ca. 250 m.o.h.

Nederst i lia har det vært sæter. Hustufter og steingarder vises ennå. Lia har i nedre halvdel vært utsatt for sterk hogst og den var helt uthogd opp til ca. 150 m.o.h. så sent som i 1930-årene. Også under og etter annen verdenskrig har det forekommet sporadisk hugst av alm i lia. At almen tidligere har vært et viktig treslag i Snillfjord vitner den sterke hogst i denne og andre almelier om. Så tidlig som på 1700-tallet er det ført rettssak om denne lia, visstnok etter brann i forbindelse med almehogst.

(Opplysninger i dette avsnittet er gitt av Arne Skårild).

Den nedre, tidligere snauhogde delen av lia, er i dag bevokst med ung, 5-8 m høg furu, selje, bjørk, gråor, rogn og osp. Bjørka er det dominerende treslaget og feltsjiktet bærer preg av at her tidligere har vært beiteland. Enkelte steder fins alm- og hassel-stiklinger i denne skogen. Ved hustuftene etter sætra vokste humle. (Se fig. 2). I nivået fra ca. 150 m. o.h. til bergrota er det grissen grov almeskog av tørr utforming. Den vokser i ganske grov ur som er delvis overgrodd. I store deler av denne skogen danner hegg et nærmest krypende busksjikt.

I feltsjiktet fant jeg alle artene som foran er nevnt som vanlige i almeskog, unntatt storklokke. Av andre mindre vanlige arter nevnes: bergrørkvein, raudflangre, breiflangre, prikkperikum, haremat og skogsalat.

Denne almeskogen er den største jeg har sett i Snillfjord. De øvre (over 150 m.o.h.), uberørte deler av denne lia er tungt tilgjengelig og verner nesten seg sjøl. For å verne om det gunstige lokalklimaet som er en forutsetning for at almeskogen skal eksistere må en være forsiktig med snauhogster vest for Seterbekken (se fig. 2).

5. Østhellinga vest for Våvatnet og østhellinga i dalen mellom Våvatnet og Sætergarden.

I den skogkledte delen av denne lia fins bl.a. en del gras og urterik bjørkeskog og også små flekker med høgstaudebjørkeskog. Dette er skogstyper med gode jordbunnsforhold og høg produksjon, og de bør derfor ikke nyttes til byggeformål.

6. Almeli ved Snilldalselva i Høgkleivans sør-vesthelling.

UTM: NR 296,283   Øk. kartv.: Ikke utkommet.   Flyb.: 1315, C 19.

Dette er ei knøttlita almeli tvers over elva for riksvei 714 like ovenfor bru over Snilldalselva. De få almene står i den mosegrodde ura under bergrota. De er små og forkrøblet. I tilknytning til almen vokser en rekke av almeskogens karakteristiske arter.

7. Snilldallia.

UTM: NR 282,301   Øk. kartv.: BXCD 126 3-4.   Flyb.: 1315, C 18.

Mellom riksvei 714 og åkrene på garden Snilldallia er det frodig skogsvegetasjon med gråor og alm. Det er sannsynlig at her i tidligere tider har vært ren almeskog og at dee denne er uthogd. Lokaliteten er sterkt kulturpåvirket gjennom hogst, beiting og veibygging. Det er allikevel å håpe at eventuell veiutvidelse ikke beskjærer lokaliteten ytterligere.

8. Lia vest av Krogstadøra.

UTM: NR 23,29. 23,30 og 24,30   Øk. kartv.: BW 126-3.   Flyb.: 1315,
C 17.

De nedre deler av denne lia er sterkt påvirket av hogst, beiting og skogplanting. Her fins både blåbærbjørkeskog, gras og urterik bjørkeskog med innslag av hassel, og røsslyng-blokkbærfuruskog.

Lengre oppe er det en del ur og rasmark. Her er områder som har almeskogens feltsjikt, men som har et tresjikt av osp. (12-15 m høg) og hassel (ca. 5 m høg). Alm så jeg kun få eksemplarer av i denne lia.

Av arter som ikke er vanlige i Snillfjord kan nevnes: taggbregne, trollbær, tyrihjelm og krossved.

Denne lia inneholder store høgproduktive områder som skulle egne seg for f.eks. skogplanting der terreng og undergrunn tillater det.

9. Melvasslia. (Fig. 3)

UTM: NR 26,33 Øk. kartv.: BW 126-2 BW 127-4 Flyb.: 1315, B 15

Den delen av lia som ligger omkring Migaren besøkte jeg sammen med Norsk Botanisk Forening, Trøndelagsavdelingen 6.6. 1971 (jfr. også Moen 1971 og Flatberg 1972). Moen (1971) skriver bl.a. om Melvasslia: "Den sør- og vestvendte lia like øst for Glashylltj. inneholder en rekke varmekjære, kalkkrevende arter som ikke er vanlige i området. Hele lia - fra veggen og opp har stor fredningsverdi, og vil bli søkt fredet i forbindelse med landsplanen for edelløvskog."

Det rikeste området i lia er de øvre deler av ura like oppunder bergrota, dette området er forsøkt prikket inn på fig. 3. Stort sett går nergrensen for dette området ved øvergrensen for den lange granskogen i lia.

En del arter som ikke er vanlige i området er nevnt hos Flatberg (1972).

Moen (1971) antyder at en eventuell fredning av denne lia bør omfatte områdene helt ned til veggen. Dette vil sjølsagt være å foretrekke, men vil sikkert støte mot de sterke skogsbruksinteresser som må knytte seg til skogen nederst i lia. En alternativ fredningsgrense kan være øvergrensen for drivverdig skog i lia. Denne er grovt skissert på fig. 3.

10. Granskog ved Nesavatnet. Fig. 4).

UTM: NR 19,39 Øk. kartv.: BV 128-4 Flyb.: 1315, A 14.

Dette er også en av de vestligste naturlige granskoger i denne delen av landet. Gran forekommer i hele den østvendte lia langs Nesavatnet, og danner et stort rent bestand innenfor den prikkede grensen på fig. 4. Også vest for Gortj. fins et lite rent granbestand.

Granskogen innenfor den prikkede grensen er en rik utgave av blåbærgranskogen. Foruten gran forekommer fur, hassel (en busk), bjørk, gråor, osp, selje og rogn. I den tetteste skogen er feltsjiktet tynt, bjønnekam, smyle og blåbær er vanlige. Bunnsjiktet domineres av etasjemose, her og der med betydelige innslag av kråkefotmose og tujamose. Den oceaniske levermosen Anastrepta orcadensis ble også funnet her, den synes å være sjelden i Trøndelag, men det kan skyldes mangelfulle undersøkelser.

Denne granskogen har i likhet med lokalitet 1 stor vitenskapelig interesse, også her ville det være ønskelig om myrene nedunder skogen kunne bevares ugrøfra. Også her må en være forsiktig med for store inngrep i områdene umiddelbart inntil granskogen. En rimelig "bufferzone" er forsøkt antydnet ved stipling på fig. 4.

11. Litlratet. (Fig. 5.)

UTM: NR 151,403 Ø. kartv.: BV 128-1 BV 128-3 Flyb.: 1315, A 12

Dette er en liten almeskog mellom riksvei 714 (bygd etter at kartet fig. 5. ble tegnet) og berggrotta. Ved bygginga av riksvei 714 er ca. 1/3 av den opprinnelige lokaliteten ødelagt. Ovenfor riksveien står imidlertid igjen noen få mål med almeskog.

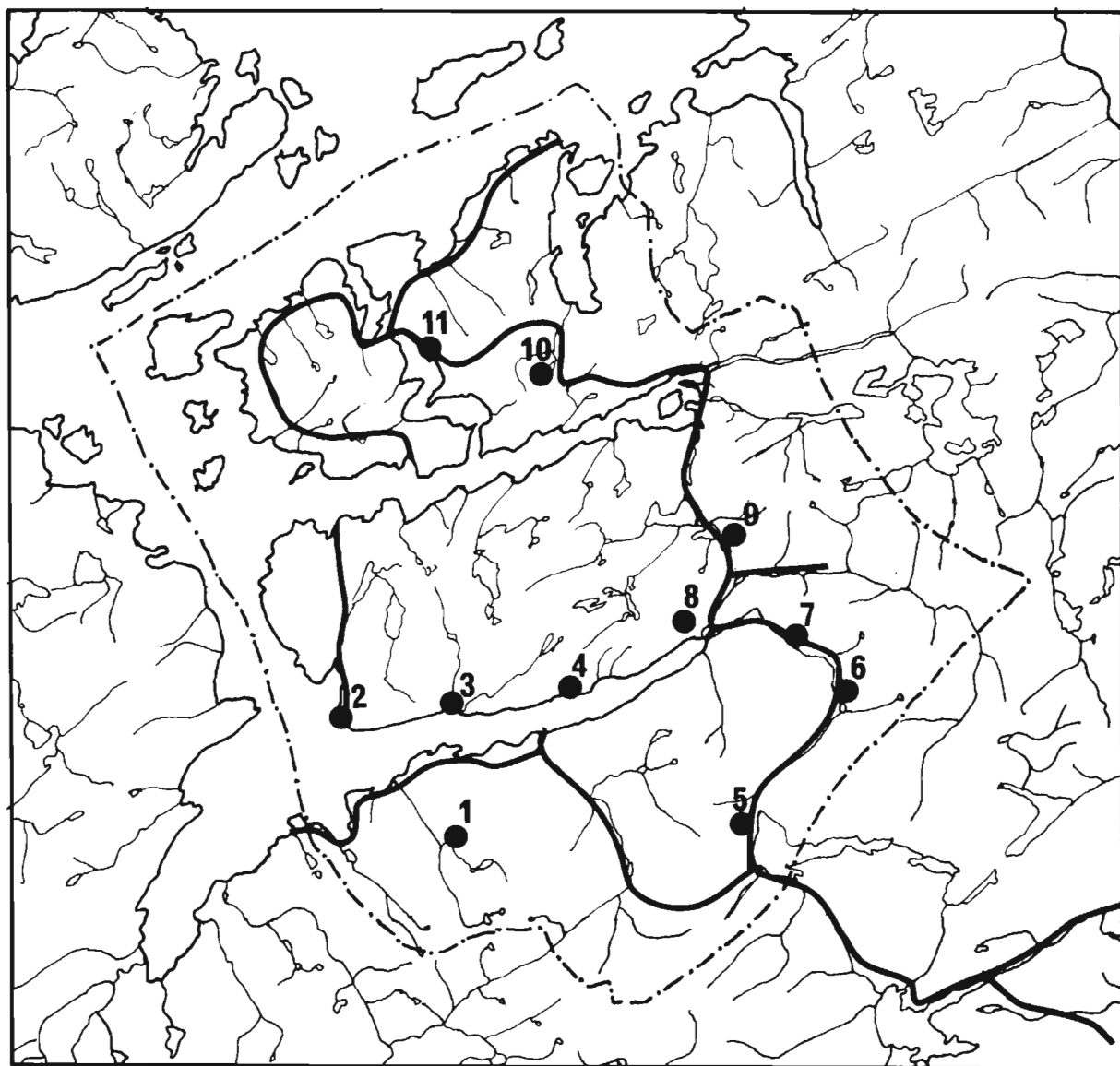
Dette er den floristisk mest interessante almelia jeg har sett i Snillfjord. Her fins en rekke arter som ikke er vanlige i denne delen av landet. Det er det eneste kjente voksestedet i Sør-Trøndelag for skogsvingel, en av de nordligste kjente vokseplasser for skogfaks og lundgrønaks. Videre fantes bl.a. junkerbregne, bergfrue, krossved, lodneperikum, filtkongsl og mørkkongsl.

Til tross for sin ringe størrelse synes denne almelia vel verdt å ta vare på. Vegetavidelse på denne strekningen bør og kan utføres ved fylling slik at ikke enda mer av lokaliteten sprenges vekk. For å bevare det gunstige lokal-klimaet er det også her nødvendig med en "buffersone" som omfatter all ovenforliggende skog og noe skog på vestsida av lokaliteten. Grenseantydning for et slikt "bufferområde" er stiplet på fig. 5. Lokaliteten synes å ha fredningsverdi etter naturvernloven.

VIII. LITTERATUR.

- Aune, E.I. 1969. Vegetasjon og flora i Hemne og Snillfjord, Sør-Trøndelag. Blyttia 27: 194-202.
- Aune, E.I. 1973. Forest Vegetation in Hemne, Sør-Trøndelag, Western Central Norway. K.Norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscellanea 12: 1-87.
- Flatberg, K.I. 1972. Dagekskursjon til Slørdalen i Snillfjord. Blyttia 30: 43.
- Fægri, K. 1960. Coast Plants. Maps of Distribution of Norwegian Vascular Plants. I. Oslo Univ. Press. Oslo. 134 s. 54 pl.
- Gjærevoll, O. 1972. Plantegeografi. Universitetsforlaget, Oslo. 186 s.
- Hesjedal, O. 1972. Vegetasjonskartlegging, en hensiktsmessig metode for registrering og evaluering av arealressurser. Jorddirektoratet, avd. for jordregistrering, Ås. 25 s. (stensiltrykk).
- Kielland-Lund, J. 1973. A classification of Scandinavian forest vegetation for mapping purposes. IBP i Norden 11: 173-206.
- Lid, J. 1963. Norsk og svensk flora. Det norske samlaget, Oslo. 800 s.
- Lye, K.A. 1968. Moseflora. Universitetsforlaget, Oslo. 140 s.
- Moen, A. 1971. Notat vedrørende verneverdige lokaliteter i kommunene: Agdenes, Meldal, Orkdal og Snillfjord (Orkdalsregionen). K.Norske Vidensk. Selsk. Mus. 12 s. (stensiltrykk).

- Moen, A. 1972. Vegetasjonsundersøkelser med vegetasjonskart over et område på Nerskogen, Rennebu, Sør-Trøndelag. Foreløpig rapport i forbindelse med Grana-undersøkelsene. K.Norske Vidensk. Selsk. Mus. Trondheim, 25 s. 3 pl.(stensiltrykk).
- Moen, A. 1973a. Erfaringer fra vegetasjonskartleggingen i Trøndelagsområdet, med hovedvekt på myrenhetene. IBP i Norden 11: 93-109.
- Moen, A. 1973b. Øvre Orkla. Botaniske undersøkelser på Kvikne i Tynset og Rennebu. Foreløpig rapport fra undersøkelsene i 1972. K.Norske Vidensk. Selsk. Mus. Bot. avd. Oppdragsvirksomheten. Trondheim, 9 s. (stensiltrykk).
- Skogen, A. 1968. Plantegeografiske undersøkelser på Frøya, Sør-Trøndelag. I-II. Blyttia 26: 47-62.
- Tallantire, P.A. 1972. The Regional Spread of Spruce (*Picea abies* (L.) Karst.) within Fennoscandia: a Reassessment. Norw. J. Bot. 19: 1-16.

Målestokk 1:250 000.

---, ---, Kommunegrense.
——— Veg.

Fig. 1. Snillfjord kommune. Spesielle lokaliteter.
Se teksta.

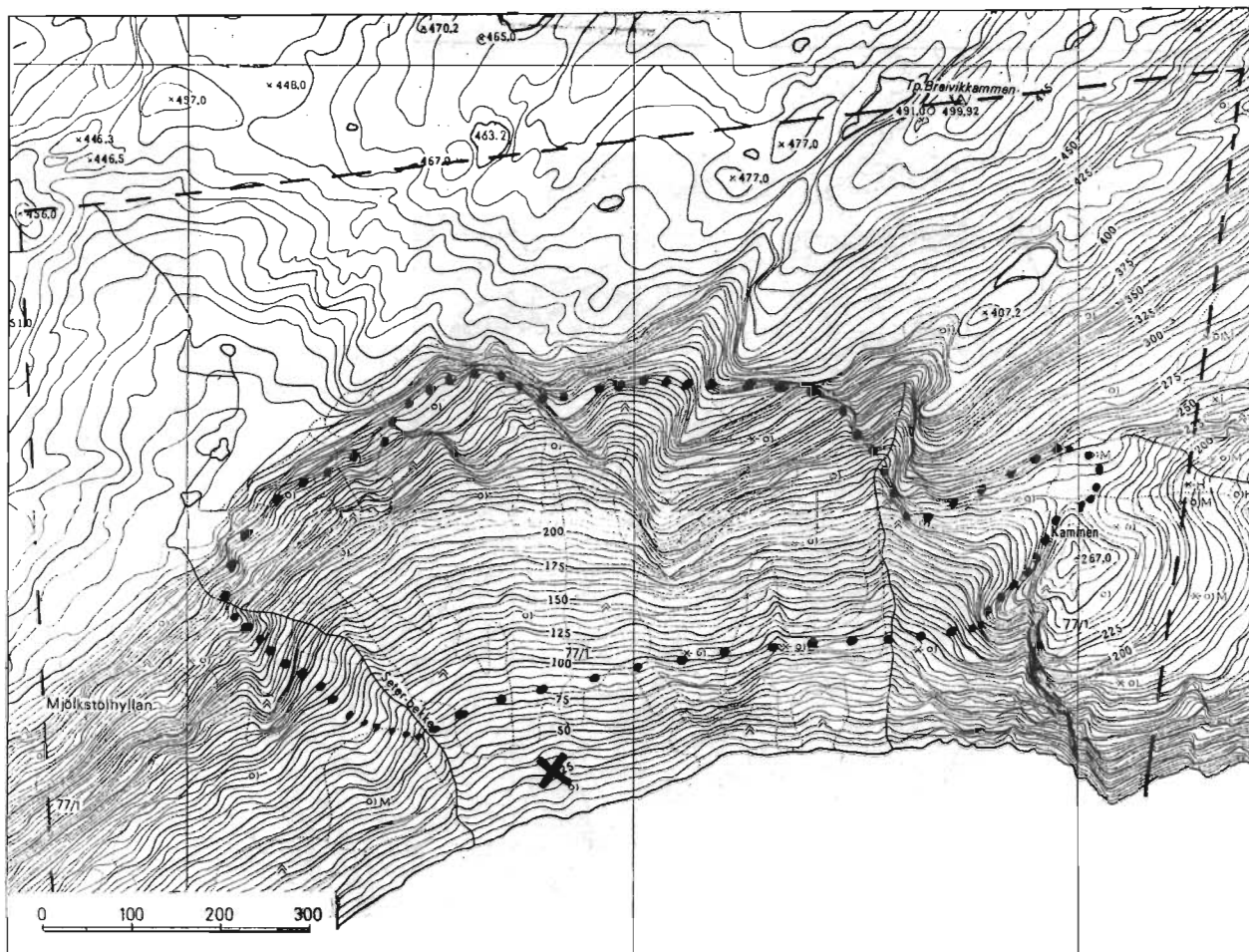

Fig. 2. Lokalitet nr. 4. Lia vest av Bredvikkammen.

- • • • Grense for spesielt interessant område.
- — — — Antydte "buffersoner" (Se teksta).
- × Lokalitet for humle.

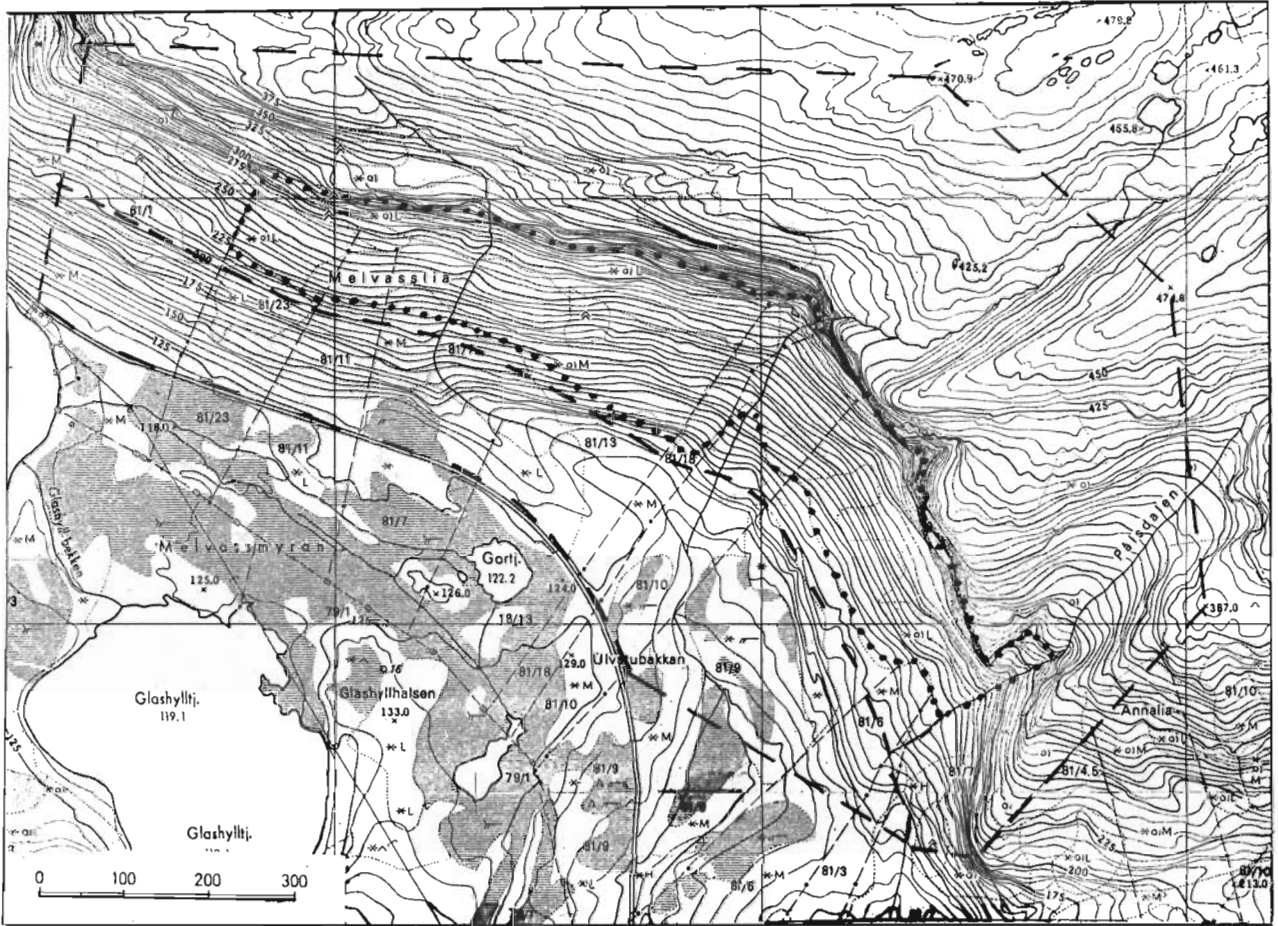

Fig. 3. Lokalitet nr. 9. Melvasslia.

- • • • Grense for spesielt interessant område.
- — — Antydnet "buffersoner" (se teksta).

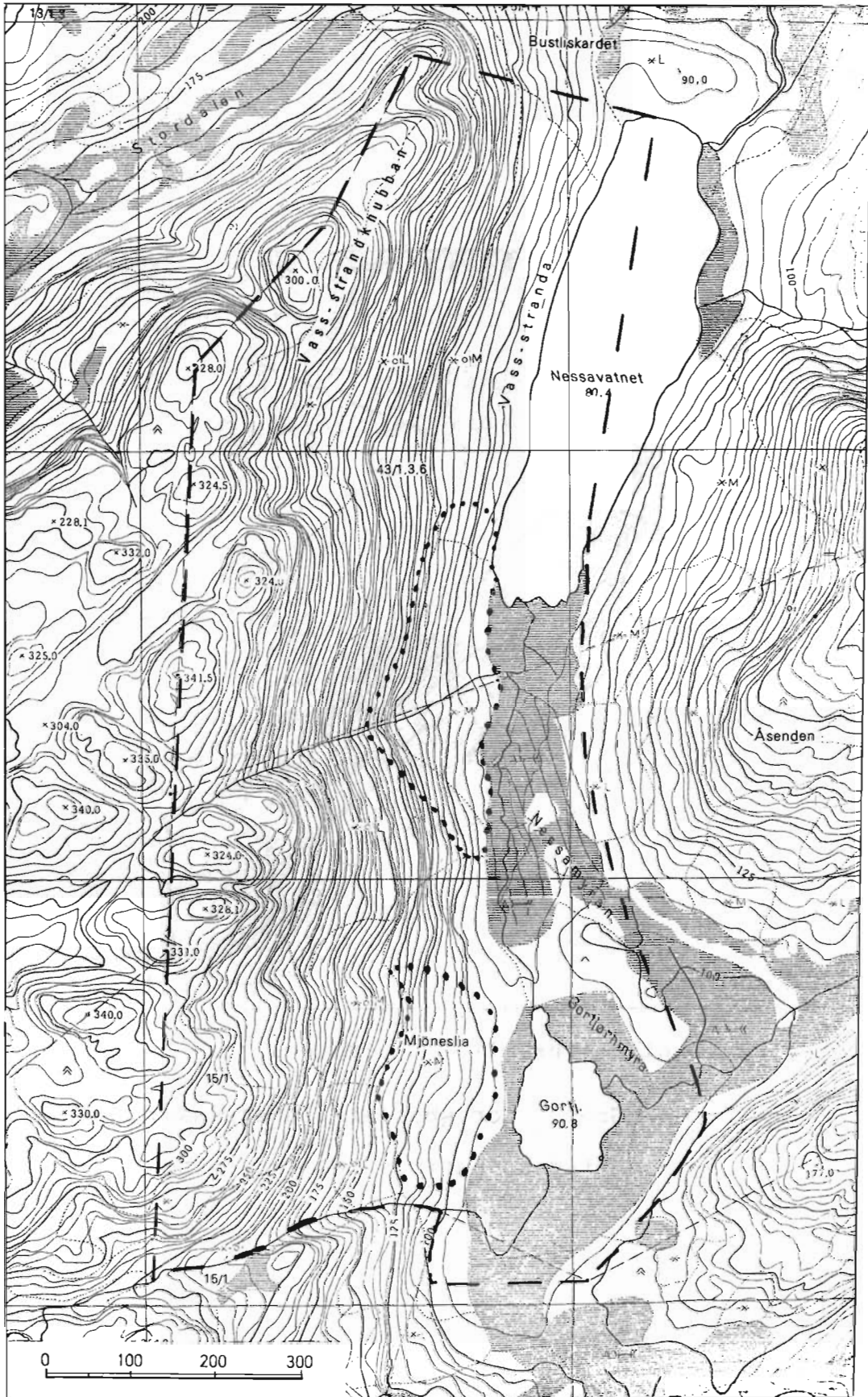

Fig. 4. Lokalitet nr. 10. Granskog ved Nesavatnet.

..... Grense for spesielt interessant område.

— — Antydnet "buffersonne" (se teksta).

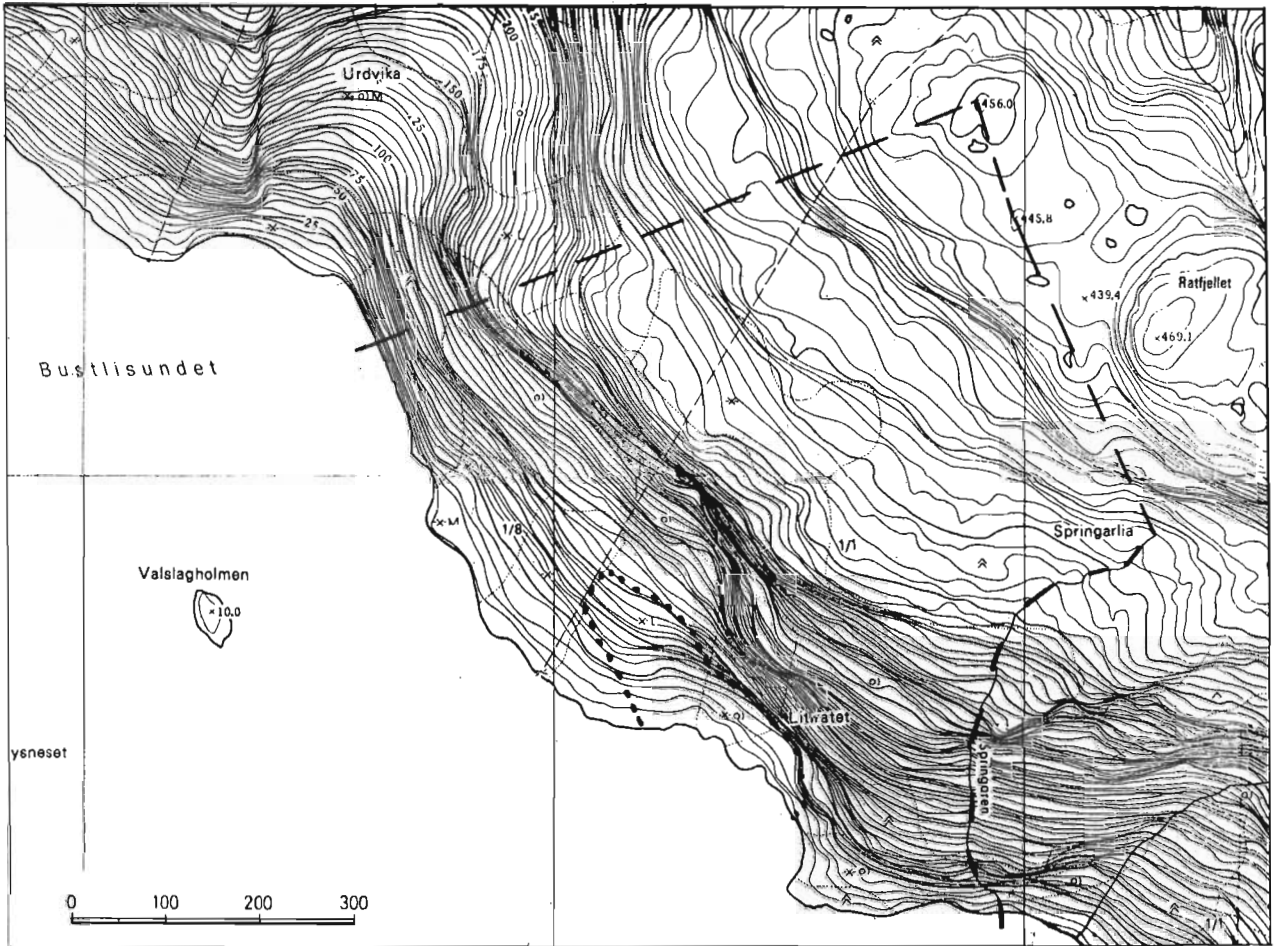

Fig. 5. Lokalitet nr. 11. Litratet.

•••• Grense for spesielt interessant område.

— — Antydnet "buffersonne" (se teksta).

